

KECSKEMÉTI LAPOK

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 5 frt — kr. Negyedévre 1 frt 50 kr.
Félévre . . 2 „ 50 „ Egy szám ára 12 kr.

Előfizetni az év folytatán minden hónap elején lehet.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP

SZERKESZTŐ LAKIK: KÓRÓSI-NAGY-UTCZA, 7. SZ.

KIADÓ-HIVATAL: BUDAI-UTCZA, 184. SZ.

HIRDEGÉSI DIJ:

4 hasábos petit sor 5 kr., többszöri vagy terjedelmes hirdetésekéül árbejegyzés adatik.

Bejegyzési díj minden bejelentésért 30 kr.

Színészeink, zenészeink.

II.

Lapunk f. évi 18-ik számában színészetünk szomorú állapotáról és mostoha viszonyairól elmélkedve, igyekeztünk rámutatni azon hibákra és tényezőkre, melyek annak a közelmúltban kisebb nagyobb mérvben előidézői, okozói voltak; igyekeztünk ama vádat kellő mértékre leszállítani, mely mindenért csak a közönséget hibáztatja s őt akarja felelőssé tenni, s végeredményben a baj főokat abban kerestük, hogy nincs állandó színházi épületünk. Míg tehát bármi úton módon ezt el nem érhetjük, addig inkább szünneteljen a múza városunkban, mintsem hogy e tarthatatlan helyzet, sőt tűrhetetlen állapot a közönség és színészlet rovására tovább is fent maradjon. Ismétlünk, hogy az illetékes körök és hatóságok kövessenek el ez irányban mindent, s akkor a közönség érzete előbb fogja létezési azt, mi a fennforgó körülmények közt igen sok ideig csak buzgó ohajtás és hiú kívánság maradna. Azzal zártuk be e fölötti elmélkedéseinket, hogy zenészeink körülbelül hasonló viszonyairól is elmondjuk nézetünket. s igyekeztünk módot keresni, mely által ezek zilált és rendezetlen állapotán is némileg javítani és változtatni lehetne.

Értjük ezek alatt természetesen népzeneinket, vagy közönségesebb néven cigányainkat, kik az eredeti magyar zene fenntartása és fejlesztésére volnának hivatva, de kiknek helyzete szintén nem felel meg azon kivánalmaknak, melyek egy ily tősgyökeres magyar városban önkéntelen fölmerülnek, s könnyen betölthetők lennének.

Azt hisszük, nem fogja kicsinyelni senki, hogy cigányokról beszélünk, kik azonban egyszersmind a mi népzeneinket is. Már pedig a zene a nemzetiségi typosnak egyik leghibebb karakterisztikuma, — s azt fejleszteni, nemzetiségünket ebben is kifejezésre juttatni egyaránt törekedniünk kell. A

magyar embereit ez többszörös jelentőséggel bír; hisz örömet és bánatát egyaránt kifejezve látja a zenében, sírva vigad vagy jó kedvében elbűsülni magát, már a mint a sors vagy a körülmények ezt meghatározzák. Megérdemli tehát, hogy erről is elmondjunk egy két szót, s ha lehet igyekezzünk népzeneink és zenészeink állapotán is javítani. városunk kulturális érdekeit ebben is előmozdítani.

Mint általában országiszerte, úgy városunkban is azt tapasztaljuk, hogy régi híres cigányzenészeink mind kivésznek, s helyeiket az e téren is modern irányt követő új nemzedék foglalja el, mely amezok hiányát csak némiképp is alig képes pótolni. Bihariek, Lavottáké, Rózsavölgyieké és Patikárúké korszaka lettint, s velök együtt régi jó magyar nótáink nagy része is feledésbe ment, vagy csak ritkán kerülnek elő. E sajátságos és a fejlődés természetes irányával ellentétes tümenyének egyik főokát mi abban találjuk, hogy a régi időben a cigányzenészek közül csak az eredeti magyar darabok egyszerű természetes s az illető egyéniséggel összeforrt előadását kívánták és ismerték, s ha ebben valamelyik kulinál, hárve örök időkre meg lett állapítva. Ma a cigányzenésztől többet várunk, nevezetesen megköveteljük, hogy rendezett zenekarral birjon, mely a magyar darabokon kívül nagyobb szabású zenedarabok előadására is képesítve legyen. De éppen ennek természetesen következménye az, hogy míg az utóbbi irányban haladást tapasztalunk, s itt-ott kintűnő cigányzenekarokkal találkozunk, addig ezen többoldalúság miatt a régi zamatos magyar nóták egyszerű szívhez szóló előadását csaknem teljesen nélkülözünk kell. De miután a fejlődésnek, habár ilyen modern irányban történik is, útját állni nem lehet, igyekezzünk azou, hogy rendezett cigányzenekarokat teremtsünk, melyekben a vonós hangszereken kívül a klarinet és cimbalom, e két kiválólag magyar hangszer se hiányozzék, s mely a mo-

dern és nagyobb szabású zene mellett a tiszta magyar zene művelésére is képesítve legyen.

Városunkban egy ily zenekar előállításához a kellő anyag mindig megvolt, hisz ott van a cigányváros, mely annyi jó és rossz muzsikusknak adott már lakhelyet, kikből csak válogatni kell, s rendes kezelés és vezetés alá vonni, hogy egy teljesen jó zenekar váljék belőle. De éppen ezen kiválasztás és lelkiismeretes vezetése hiánya képezte mindig azon sarkpontot, mely körül a zenekar létkérdése forgott.

Azok, kik mint primások ennek eszközésére hivatva voltak, sohasem a magasabb zenészi érdekek vagy a közönség műérzésének követelményei által vezéreltettek, hanem csak a pillanatnyi anyagi hasznot tekintették, s ha ma jó keresete volt, holnap már a herkö-páternek sem muzsikált. Ez azon hiány, melyen segíteni kell, de az a kérdés, hogyan és miként?

Nemcsak az ország fővárosának, de a vidéki nagyobb magyar városoknak is mindenkor díszre vált az, ha kebelében egy jól szervezett népzenei számíthatott. Egy debreczeni, győri, aszódi, pécsi stb. népzenei még az ország határán kívül is hírnévre tett szert, s ezen jó hírnév természetesen körülövezte ama várost is, mely amazoknak megteremtője s éltető eleme volt. Városunkban nem volna nehéz föladat egy ily jól népzenei megteremtene, mely magára hagyatva sohasem fog létesülni. Egyes ember erre nem képes, hanem csak társadalmi úton eszközölhető, hogy az erők és segélyforrások minden irányú bár e célú igénybevétele mellett egy minden követelményeknek megfelelő népzenei szerveztessék és fenntartható legyen.

Mindenekelőtt egy a társadalmi téren kiváló szerepet vivő erkölcsi testületnek kell a kezdeményezést megragadni, s tekintélyét és befolyását oda irányozni, hogy a városi közönség, egyes kiválóbb testületek és az egyes polgárok együttes segélyével egy évről csak az lép ki a túlparton, ki az innessen beszálta. Es ez az oka annak, hogy életrajtot oly szívesen olvasok, de ez az oka annak is, hogy Isteben megboldogult pályatársunk életviszonyaiból pár vonást ezúttal esetlenül ohajtok, mert mindig van tanulságos és lélekmelző egy emberselem fejlődéstörténetében.

Született Vámos János 1857. szeptember 17-én Borsodmegyének Arló nevű tekintélyesebb és szép fekvésű falujában, mely Nagy és Egyházás-Arló, külön határral bíró helységekből olvadt össze Miskolcztól nem messze a Btkk hegység szelidebb lejtői közt. Cousin ama fölfogatás, hogy valamely vidék természetét viszonyainak rajza után azt is megmondhatni, mily gondolatot van hivatva képviselni a nép, mely ott lakik, nem osztom teljesen; mert a szellem nem productuma a föld görögnyének, — de enmagamt kellene megtanodnom, ha meggyőződésemet elhallgatnám, hogy a szülőföld szépsége s a gyermekor első emlékei maradó nyomot hagynak az ember lelke irányán. A kik Vámot közelebbről ismerték, mint rendtársai és mások, kikkel érintkezett, mert hiszen kedvelte a társaságot, azok mondhatják el, hogy folyton tartó, úgy szólván meg nem zavarható vidám, sőt mondhatni, vig hangulata volt és ez mint ború a napfény, derítősen áradt azét körében. Nem mesterkelt és keresett volt ez, hanem természetes lelke mellyel fűtődött, — szóval Gömörmege szép szépségei tükrözödétek vissza Vámos dőltek

évre biztosított alap mint jövedelmi forrás teremtessek, a mely elegendő lenne arra, hogy egy jól szervezett zenekarnak azon mellékes szükségletei és kiadásai biztosítva és fűdözve lennének, melyeket azok saját erejükből sohasem képesek előteremteni. Ehez nem kell valami nagy összeg, de mégis annyi, hogy ezt sem egyes, sem néhány ember áldozatul nem hozhatja, hanem csakis a társadalom és közönség feladata, ha ennek szükségét elismeri és méltányolja. Ha ezen alap megvan, akkor lehet csak a zenekart szervezni, nevezetesen egy minden igényeknek megfelelő lelkiismeretes karvezetőt kell gondoskodni, annak existenciáját biztosítani, s ennek segélyével a zenekart felállítani. Módot kell találni, hogy az így szervezett zenekar keresetforrása úgy télen mint nyáron, esetleg fürdőhelyeken biztosítva legyen, így aztán biztosítva leszünk mi is az iránt, hogy nem fognak bennünket minden hónapban elhagyni, s nem leszünk kénytelenek minduntalan változó összevissza szedett váljogvetők cizinczóságát hallgatni. Fontolgját meg ezt is az érdekelte és illetékes körök, kezdeményezzenek e részben is valamit, s hisszük, hogy a minden szép és jó iránt fogékony nagy közönség pártolása és támogatása nem fog elmaradni.

Politikai szemle.

Az országgyűlés végnapjait éli. Néhány nap még, s véget ér a jelen országgyűlési ciklus, a képviselők szíjjel oszlanak, s törvényhozó működésüket a nép ítélőszéke elé fogják állítani. A mozgalmak és szokások kereskedések már szerte a hazában megkezdődtek, sőt már meglehetősen nagy hullámokat is vettek. De bevették az ellenzékiek ezeket a választási küzdelmeket, kortespolitikát a parlamentbe is, a minek azután az a következménye, hogy ez eddig még nem tapasztalt viharos botrányok között fejezi be a ciklus végnapjait. Itt van például, hogy többet ne említsünk, a Dobránszky Péter esete, ki egy orosz ágens lányához intézett levelei következtében — melyekben orosz hivatalt kér — a hazafurász vádjával jutottat a parlament nyit ülésében. Tekintettel az ez úgy

TÁRCZA

Vámos J. Marián kegyesrendi tanár emlékezete.

Egyesületünk helybeli körének realiskolai tagjai azzal a megtisztelő megbízással ruháztak föl, hogy jelen havi ülésünkön emlékezzem meg amaz érdemes tagtársról, kit végzete oly korán hivott át körünkből az örökkévalóságba. Nehéz föladat ennek teljesítése nekem, ki oly ritkán sokatam subjektiv érzelmieimről emagagnak is számot adni, mi meglehet éppen kedélyvilágom halavány volta mellett tanáskodik. De megpróbálkozam vele, mert ártzém, hogy mind az egyes ember önmagát emeli, mind valamely testület önreputációját gyarapítja, midőn kegyeletlenül újítja föl emlékét azon bajtárs és tagtársának, ki rövid múltja alapján is oly rokonszenvessé tudta magát tenni azok ezót, kik vele közelebbi érintkezésben voltak és annyi szép reményre jogosította föl hazai oktatás-nevelésünk sz. ügyét. Ilyen motívumok elől ki nem térhetem.

Midőn a közelítő tél fagyos vihara dönti le a százasodó tügyet, mely több ember-nemzedéket látott áldáshintő lombjai alatt fölülvekedni; leverten állunk meg és szorongva tekintünk a jövőbe, vajon messze van-e az idő, mely ennek mását újra megalkotja, s vigasztalásunk talán az az egy,

hogy belényugvást erőszakolunk magunkra szemben azzal, mit változhatatlannak hiszünk és e fatalismus, bár nem igen keresztényi, de elringatja szívünkben a fájdalom, vagy legalább eltopmitja annak élet. De midőn a viruló tavaszban látunk nehéz fölhököt közelíteni s azok méhében veszes villám fészkelte magát meg, mely lecsapni készül egy reményteljes, még hosszú időt át használni képes élet fölött; és e zúzó esapást semmi módon elhárítani képeseknek nem érezük magunkat; méltán lepi meg szívünket annak lesújtó tudata, hogy tehetetlenek vagyunk a magasabb hatalmak erővel szemben.

Mint régi professor sok olyant ismertem gyermeknek, kik ma már közügyeink avott vezetői és szemem szívesen legel rajtuk, mint egy bevégzett dom vagy palotán, melynek fölépülése fázisait figyelemmel kísérhettem, — a magam részére azonban nyomatókos érdekeltem még azoknak, kivé fejlődés körül sem igen rovgatok föl, kik gondjaim, ápolgatásom alatt nőttek föl, mert az egyediség, az individuam az emberben a kifejleni képes mag, mely megérdem több kevesebb szerencsével minden körülmények közt, mert minden szellemben megvan az eredeti sajátságos. Olyan az, mint a jegecz, mely kialakítja a maga jellemző tengelyét, éleit és csúcsait bármily viszonyok közt, de mindig az adott körülményekhez mért szabályossággal. „Habár Letha választja a férfit élete első korától, mondja Eötvös báró, s ha az egyes emlék idővel eltűnik is: ő maga nem változott s

kedélyvilágán; miért egyediségének ez értekes vonását mint jellemzőt emelem ki.

Szülői szegényebb sorsú földművelők voltak, tagjai tehát azon néposztálynak, mely Magyarországon még az őrbitárséger uralmának századaiban is számbavevő népelemet képezett; mert a szabad természet őlen éve, mesterkéletlen életviszonyai közt olyan törzsűvá bírt izmosodni, melyből hazánk kulturájának számos, egészségés eszjárású és eredeti eszmékben termékeny művelője vette származását. A szépen fejlődő gyermek tehetségei figyelmet költöttek a tisztos férfiban, kit boldogult kartársunk ravatalánál mint egyedül vérvokont láttnak gyászolva, megtört szívvel megjelenni, és ezen anyai nagybátya, Kussányi Endre, Tisza-Püspöki községnek kantortantóijója, vette át nevelését az anyagiakkal küzdő szülők kezéből akkor, midőn Vámos 7 éves gyermek volt, — és ő volt vezetője emeli iskolai tanulmányában.

A gimnasiunot Szolnokban, Egerben és Keeskméten végezte és még Egerből 1876-ban mint VII-ik osztálybeli tanuló nyert fővelvét a kegyes tanítványok, mely alkalommal a Marián nevet vette föl. Keeskméten kiállott érettségi vizsgálatu után Nyitrára küldte őt a rend kormánya theologusnak, a hittudományok tanfolyama befejezése után pedig Vázcon szenteltetett pappá 1881. július 16-án, — de ezzel neveltetése befejezést még nem nyert, mert idősb rendtársai, kik előbb katedrálról oktatták őt, öntudatlanul is folytatták ezt, bár egyenrangú társai lettek

ben delegált becsületbírósg elítélő határozatára, tekintettel, hogy a vádlott, illetőleg már elítelt magyar országgyűlési képviselő és egyetemi tanár, mi ennek lefolyását csak helyeselni tudjuk. Azonban, hogy ez nyílt parlamenti ülésben történt, hogy ezen ügy az ellenzéknek a korteskedés és személyes gyűlölet által kezebe adott fegyverével egy óriási parlamenti botrány által hozzatott a felszínre, ezt a parlamentem nem méltóságával, sem tekintélyével megengedheti nem tudjuk, s az ellenzék ezen eljárását a meghatározottabban kárthatjuk. Ott volt a sajtó, ezen hatalmas ellenőre a nyilvánosan szereplőknek, vagy a parlamenten kívüli becsületbírósg, használatra volna ezeket föl az ellenzék, a magyar parlamentnek feltökénnyen őriztet és eddig még sorbitatlan méltóságát és tekintélyét, nem kellett volna így könnyelműen a korteskedés, ellenzékieskedés és személyes gyűlölet viselkedésnek áldozatul adodani.

A főrendiház e hó 15-iki csütörtöki ülésében 134 szóval 74 ellen, tehát 60 szónyi tekintélyes többséggel elfogadta az alul-földi országgyűlés építéséről szóló, s a képviselethez által már elfogadott törvényjavaslatot. Elkülvintve attól, hogy e tény a kormányának Rezső trónörökös által is örömmel üdvözölt hatalmas győzelem, a reactionarius és conservativus — a képviselőházi ellenzékkel és boldog szövetségben álló — főrendiházi ellenzék fölött, a mely a jelen szavazásnál ismételti akarta azt az egész nemzet által elítelt és kárthatott hazafiatlan indigena-megszavaztatást, bennünket ószinte örömmel és lelkesedéssel tölt el az, hogy végre lesz nemzetünkhez méltó parlamenti épületünk, mely a magyar nemzet ezredéves fennállásának magasztos ünnepe nem méltó monumentuma lesz az ezredéves magyar alkotmányunk, a magyar állam ezredéves életének.

S. G.

Még egyszer a függetlenségi párt és a zsidókérdés.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Becses lapjának közelebbi számában egy közlemény jelent meg Bleyer Dávid aláírásával, mely az országos függetlenségi párt programjának a zsidókérdésre vonatkozó részét megtagadva, számos adatok nyomán jogosulatlanul és méltatlanul állítja eléggé meggyőzőleg ama követelményt, hogy a hazai zsidóság hittételeinek nyilvánítására utaltassék.

A B. úr által felhozott adatok azonban szerintem nemcsak hogy ki nem merik a tárgyat, de még nem is elégségek a függetlenségi párt e „ténykedését”, mely szerény nézetem szerint, egészen más szempontból itélendő meg, kellő világításba helyezni.

Ehez még sok szó fér. Engedje t. Szerkesztő úr, hogy igénytelen nézetemet egész tárgyilagossággal B. lapjában elmondhassam.

Évezredek múltak el a Mózes-vallás alapítás óta. Ezen vallás hívei országukkal nemzetiségükkel is elvesztvén, a világ minden részére elszáradtak, a hol majdnem minden népfaj részéről a legdázabb üldöztetésre kárthatva, a megvetés és jogfosztás mindenféle lealázó kínját keresztül szenvedni voltak kénytelenek. Mindig megújuló száműzések, tömeges legyilkolások és máglyárvetetésekben váltakozott szomorú sorsuk évezredesek hosszú során, és a hol időnként leteltek, csakis jogfosztott páriákként türeltek meg.

E sötét korszakok át a népek nem szünetek meg a zsidók vallását is a legalap-talanabbn, sőt legnagyobb mértékű a vallás alaptalanai homlokegyenest ellenkező vádakkal megtagadni s azt oly színen feltüntetni,

mint a melynek követői jobb sorsra nem, hanem kiirtásra érdemesek.

Másfelől még a zsidóság végtelen nyomorában egyedül családokra és vallására utalva, ezekben találta fel egyetlen vigaszt, s így természetesen, nyomorúságos kenyerkeresete mellett, a családi élet szilárdításán, vallásának szigorításán fáradozott szüntelenül, és folyton igyekezett vallását szigorítással szigorúbb életszabályokkal körülbástyázni, minden külérintéstől lehetőleg megóvni. Ez által pedig azon úrt, mely a zsidókat a környező népektől elválasztá, a zsidóság a maga részéről annyira kiszélesítette, hogy annak áthidalása csakis a jelen század liberális haladásának sikerülhetett.

Ily viszonyok alatt nem esoda, ha a zsidóknak folyomán a népekben tényleg gyökeret vert azon halibedem, miszerint a zsidóval élés csakugyan szaturálva van oly hittelekkel, melyek követőire nézve lehetetlenné teszik az assimilációt.

És adatahatatlan tény, hogy ezen bahit annyira meg volt gyökerezve a népek véleményében, hogy még a Voltaire k és Rousseau k hazája is, mielőtt a zsidókat szabad honpolgárokká nyilvánította volna, szükségének tartotta a zsidókat vallásuk hittételeinek ünnepeis nyilvánítására felhívni. A frankhoni zsidók ennek megfelelvén: egyenjogúsítottak azonnal ténynyé vált.

Az ilyenmő követelmény magában véve tehát nem is eshetik különös megrovás alá; legfeljebb nevelésének tünhetik fel azon ténnyel szemben, hogy azóta Európa majdnem minden államában a zsidók emancipáltak a nélkül, hogy hasonló előintézkedés szükségesnek tartott volna.

A függ. párt eljárása azonban egészen más tekintet alá esik. Lássuk csak!

Hazánk újabb történetében két oly mozzanatot regisztrálhatunk, mely igen közfelfogott vé tette a zsidóvallás ismertetésére való utalást.

Először 1867. évben a zsidók egyenjogúsítására vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása alkalmával. És vajjon mi történt az alkalommal? Nemcsak hogy nem jutott eszébe bárkinek is a zsidókat előbb vallásuk iránt kérdőre vonni, hanem az egész ellenzék, a függ. pártot is bele tudva, mint egy ember követelte a teljes vallászsabadság törvénybe iktatását. (Persze, ha mostanában tárgyalás alá kerülne valamely felekezetrenek — p. a nazarénusoké — a törvényben bevett hittételek közé való felvétele: a függ. párt, tekintettel legújabb programjára, nem lépethetne sorompóba a teljes vallászsabadság mellett. No de azért „sokat haladt azóta a világ”, véli Jókai.)

A második eset a következő: 1869-ben összeült a magyar és erdélyi zsidók egyetemes kongressusa a felekezet országos szervezése czéljából, és egy e végre gondosan kidolgozott szabályzatot a kongressus túlnyomó többsége el is fogadott, mely szabályzatot életbeléptetésére ellen azonban a kisebbség kérvénnyel járult az országgyűléshez azon állítással, hogy a nevezett szabályzat egyes intézkedései vallásos meggyőződésükkel ellenkezőek.

Itt csak a vak nem látja azt, hogy az országgyűlés csakugyan utalhatott volna azon tényre, miszerint a zsidók maguk nem lévén egy nézetes vallásuk követelményei fölül, és hozzá még oly szabályzat intézkedéseit illetőleg sem, melyek a hitvallás kérdései teljes mellőzésével csakis administratívális ügyekkel foglalkoznak, s erre támaszkodva ha elrendeli, hogy a hazai zsidók ismertessék meg „kitérés”-jüket, ebben senki még sem út közhetet volna!

nyös alapokon nyugodott. Mit tudott volna e szép tehetségű, eleven lelkületű, szorgalmas és tettvágyó fiatal tanár egy hosszú életpályán a közjö érdekében tenni, az alkothat csak talán fogalmat magának föléje, ki a szétartó vonalok teregfoglalását figyelemmel kíséri, hogy ne hasonlitsam a boldogultnak még fejlődésben volt erőit épen a lavi-názéhoz, mely pályája kezdetén atig számbavehető, de rohamosan gyorsadó hatását megtett útja arányaiából látszik meríteni.

Látták a t. Tagtársak a boldogultnak végtisztessége megadása alkalmával rendtársainak mély fájdalomát, látták a nagy közönység osztatlan, igaz részvétét, mert ezekre ment a jelenlevők száma, — de aligha látott még, én láttam a boldogult kártárs tanítványainak szemében könnyeket csillogni; és ez ószinte, hatásra nem számított könnyek olyan élekorú gyermekeknek, kik még a mély sírok szélén is mosolyogva állnak, minden némaságuk mellett is nagyon ékesen szóliék. E könnyek mondják el nekünk, hogy Vámos Mariánban a hazai tanügy igaz, hivatott munkást vesztett; legyen tehát közöttünk áldott az ő emlékezet!

Fölvásta az Országos Középiskolai Tanárgegyesület Kecskeméti Köre 1884. május 3-án tartott havi ülésén Hamuz István.

Hanem Magyarország országgyűlése ekkor sem tette ezt, hanem egyszerűen oda utasította — hogy pedig Deák Ferenc indítványára egyhangúlag — a vallástügyi miniszert, hogy a kongressusi szabályzat életbeléptetésénél a lelkiismereti szabadságot tartsa szem előtt.

Ha most már ezen tényekkel szemben szemügyre vesszük azon incidenst, mely a függetlenségi párt programjának a zsidókérdésre vonatkozó pontozatát előidézte; ha földalommel tapasztaljuk u. i., hogy Istóczy et consortes igazítsai, a vérváddal telített híres tiszta-eszlári per és a zalai stb. zavarágások képepek voltak egy pártot önmagával ly ellenkezésbe hozni: akkor a függetlenségi párt eljárását teljes joggal olyannak jehelhetjük, melylő minden elfogulatlanul gondolkozó undorral elfordulni kénytelen.

De nem, legyünk igazságosak! A függetlenségi párt nem tehetet másként, ha csak a rettegottet pártszakadást ön maga megpecsételni nem akarta. Ezt pedig annál kevésbé tette, minthogy Kossuth, ki az antiszemita mozgalmat a legélesebben elítélte, utóbb maga is a párt összetartását javasolta.

Am a zsidókérdés a pártprogramban tehát nem egyéb, mint azon antiszemitikus „olajesepp”, melyet — Apponyieék példájára, kik tudvalegőleg a Bismark-féle socialistikus olajeseppet anektáltak — a függetlenségi párt, a pártvezetőséghez nékül magától el nem odázhattott. S a zászló? Hja, a pártkérdés a fő!

A „tények logikájának” íyetén elszomórtán humorisztikus nyilvánulása mellett pedig ép a kecskeméti függetlenségi párt, mely ama bizonyos esbppet már valóságos fűrdővé árasztotta, s ebben lubiczkol, legkevésbé apprehendálható a zsidó választó polgárokra, t. i. a független pártiakra, ha ily viszonyok között azon pártjelöltőt támogatták szavazatukkal, mely pártunk — mint ezt legközelebb egy (nem zsidó) függ. párti bosszankodva, de igen találon megjegyezte — egyetlen jelöltje sem tartja szükségnek az antiszemitizmussal paktálni. Keller Lajos.

Választási mozgalmak.

Folyó hó 11-ike eléggé mozgalmas nap volt.

Mint jeleztük már előre, Vámos Béla t a szabad-élő párt e napon lépette fel ünnepein. A párt 100-as bizottságát és az érdeklődő választókat falragaszok hívták az Olvasókor helyiségeire, s az érkezeletre kitéző időben szép számmal egybegyűlt választóknak, dr. Szeless József pártelnök tudtára ada, hogy egy bejövetelek ezálja a képviselőjelöltes, annál fogva felhívott mindenkül, hogy jelöltet ajánljon, s a vezérbizottság részéről Vámos Béla urat ajánlja. Lelesk elejének hírdették csakhamar, hogy a párt Vámos úr mellett ma is tántortatlanul áll, mire dr. Szeless J. úr indítványba tevő, hogy az adassék tudtára, egyúttal hívassék meg a párteljegyre, hogy ott ünnepein nyilatkozzék a jelöltes elvállalása iránt. Úgy történt. Vámos úr a küldöttséggel csakhamar megjelent, s ünnepein kinyilatkoztatta, hogy a szabadlevő párt részéről felajánlt jelölteset a felsőkerületi képviselői állásra elfogadja, s ezt azon szellemes, és szónoki formát sem nélkülöző rögzött beszédben ada a jelenlevő tudtára, mely az ő kiváló sajátos tulajdonai közé tartozik, mely hallgatást elragadja, bámulatba ejt, hőt és lelkesít. A program-beszédet valószínűleg a pünkösti ünnepekben fogja megtartani.

Az alsókerületben a szabadlevő párt részéről nem történt jelölés.

A függetlenségi párt ugyan e napon jelölté ki Mocséry Lajost, s egy számos tagból álló küldöttséget menesztett hozzá, mely küldöttség azon hírrel tért vissza a fővárosból, hogy Mocséry a jelölteset elfogadta, s áldozatsztörtőkön lejö Nemeth Albert társaságában s a program-beszédet megtartja. Egyúttal a küldöttség azon biztatást is hozta magával, hogy az országos függetlenségi párt vezérferfiat a választásokig ismételve felkeressi, s ha lehet, az antiszemitáktól visszaholdják a kerületet. Vedéremő.

Az antiszemitákuk is elég mozgalmas napjuk volt május 11-ike. Va duay Andorjék e napon számolt be a városháza udvarán, hol sok száz főre menő jelenlétében edg csinosan... beszélt, mondván töbit-többet innen is, onnan is, a maga módja és választói szája-e szerint, sok helyütt az igazság rovására is. Délután pedig föllepettek, mint ez már előre jelezte volt, a ceglédi patikus fiát, a „Függetlenség” fömunkátsrát, a jóvó reményét, az antiszemita büszkeségét, kinél csak egy nagyobb van — a Verhovay — Porsai Ferenczet, de a kijelölés pártbeliségen történvén, ez a folyót dolgokról alap információt nem szerzhetővén, ezt az urat nem méltathatjuk ezúttal semmire. Reményünk van azonban, hogy nyilvánosság előtt is lesz hozzá szerencsénk, akkor aztán méltani fogjuk érdeme szerint. Sándor Tóvis.

A gyermekhalandóság és az oppositio.

Szórný hiba az, beilikk nagy véteknak is, ha valakivel azt hitetik el, hogy nyomorúságának, sok bajának okát ott keresse, a hol ezen okok nem léteznek.

Ez a hiba, ez a vétek bünné fokozódik, a mikor nem egyezelkél, hanem a néppel hitetik el, hogy létező bajai kifórrását egyebütt kell kutatnia, mint a hol valóságban vannak, s azok ellen lájtják a kiket a szemrehányás kevésbé, vagy épen nem illet meg.

Az ellenzék vezérferfiainál ezt az eljárást léptennyomon tapasztaljuk, s nem habozunk kimondani, hogy ez századékos félrevezetés a közvéleménynek, s valódi lázítás és pedig igazatlan irányban.

Ilyen igazatlan irányú lázítás egy idő óta ellenzék lapjaink némelyikének minden sora, a mikor mindenki által régen ismert, valóban megdőbbentő, de megvilágított s ezen megvilágítás által thálhaladt adatokat úgy tálat fel, s oly formában ad elő, hogy abból egyenesen a kormányak tehessen szemrehányást, mint a mely egyedül okozható lenne minden bajokért.

Minden napról jegyezhetnénk fel ilyen ellenzékli büns eseményt, de arra egy heti lap szükkerete elégtelen lenne, meg kell tehát elégtént azzal, hogy ezen lelketlen és büns eljárása rámutatunk, s a mellett a sokból egy-két példát időnként feltüntetünk.

E hó elején egyik kiváló ellenzékli lapunk, mely valamikor kormánypárti közlőny is volt, azon alkalmából, hogy a belügyminiszter az 1880-iki évről összeállított egészségügyi jelentést beteresztette, s abból az 1879-ikénel kedvezőtlenebb eredményeket olvastva, oly következtetésekéket von, a melyeket tisztességgel szó nélkül hagyni nem lehet.

A nagy gyermekhalandóság okától a rossz közigazgatási és a zsaló pénzügyi kormánypolitika van oda vetve, no meg, hogy egyoldalúnak ne láttassék, a vagyoni képségg és a műveltség hiánya a népnél, de (nehogy a felséges népet valahogyan megérsste e félve oda szúrj pár szóval), ezekért is a kormányt okozza.

Igaz, az 1880-iki évi halandóság nagyobb volt az 1879-ikénel, és pedig a nélkül, hogy nevezetesebb kórok, minő kolera, dyphteria stb. járványosan pusztítottak volna, de ezen nagy halandóságért épen oly kevésé lehet okozni a kormányt, mint bárkit mást, az egyedül hibás népen kívül.

Ott abban a tengeréppü fővárosban az áttekintés sokkal nehezebb, s ha valaki szükliközrel bír, ott a tényező okokra vajmi lehetetlen jó reá, kivádt ha a minden áron való oppositio viszketege is bántja.

De tessék ide jönni vidékre, ide, hol a népéletet minden mozgalmával könnyű áttekinteni, aztán kérdezze sorra a papokat, tanítókat, az orvosokat, s tekintse meg azt a költelezést, mit a község a községességi ügyre évenként a közvagyonból fordít, halanl fogja, hogy senkit mást a gyermekhalandóságért okozni a népen kívül nem lehet, s ha betekint a hatóság által vezetett halottaskönyvekbe, szávald fogja látni az elhalt kis gyermekek után feljegyzete, hogy nem orvosítottak.

Hissen ezek nem is új dolgok.

A városnak szegényeket ingyen gyógyítani kötelezt három orvosa van, ha szükés lenne rá, fizetne még többeit is, azonban úgy tudjuk, nincs város Magyarországon, hol az orvos anyfi esetben menne beteghez álltes nélkül, mint épen nálunk, mégis hogy állunk? Úgy, hogy a közép csak ritka esetben fordul orvoshoz, háziszszel gyógyít, kuruzsok tanácsadál el.

A mi javulás e téren mutatkozik, az is a mostani kormányának köszönhető, s azon tényezőknak, kik az egészségügy terén szívós kitartással, lelkiismeretes buzgósággal fáradoznak, s egész odaadással munkálkodnak.

Ezeket a tényezőket kérdezze meg a ki ellenzékli viszketegeből a halottak által kívánja bepanaszolni a kormányt az élők fölül, majd rámutatnak ezek a szokások torra, lakodalomra és névnapokra, melyek mindenkül, minden egyes alkalommal belekerül annyiba, mennyit a család egészsége föntartása czéljából 10 éven át se fizet doktorra és patikára.

Hát miért nem vetik ezeket szemre a népek?

Persze a kortesfogás azzal jár: jajgatni a nép nyomora felett, s a képzelt vagy létező nyomorúságról a kormányt szidni, s reáltozni a felelőséget.

Csakhogy a tényeket behyunt szemmel megtekintni, vagyis azokat a dolgokat, miké léptennyomon találkoznak, eltagadni nem lehet.

Annýt tett már ez a kormány a közegészségügy érdekében, hogy ez irányban véghez vitt tetteire a méltányos elismerés bizát rámutathat, s a további teendőkre szemrehányás nélkül lehet fölhipni a közgyvelmet, de azt sobasem kell elfeledni, hogy ezen a téren a pénz, a parancsszó, a kormányhatálon magában véve nem elég, azokhoz szükséges, hogy a nép régi rossz szokásaiból, tartozkodó, bizodalmatlan magatartásából kiverközzék, erre pedig idő kell, és az, hogy a nép gondolkozása más irányba tereltessek.

Hogy ezt elérhesük, szemébe kell nézni a népek, feltárni hibáit, s fölhibe kiáltani azt a lelketlenséget, hogy kisdéidei nem oltalmazza, hogy pálinkára adja az orvosságra való, s a keresztelőt, névnapot és tort többre becsüli gyermeke iskoláztatásánál. Hyenek tessék a népek mondani, majd meglásák, ha lesz is ki érette egyelőre nehezelt, időjártán ezt az eljárást fogja becsülni, s az ellenzék munkálkodásának újabb 16 évt

multán nem az lesz az eredménye, hogy a 16 esztendő hazugságot megunt nép beáll antiszemitának, hanem az, hogy azt tartja legjobb barátjának, ki hibától ekkép tisztította!

A budai Császfürdő.

Hazi fürdőink még mindig háttérben vannak szorulva, s tömördek az a nemzeti vagyon, melyet a magyar közönség fürdőkre menve külföldre kihord, holott itthon annyi kitűnő fürdőnk van, hogy a külföldre épen nem volnának rászorulva.

Városunkból évenként számosan használhatnak szintén ásványos vizű természetes fürdőket, s ezek közül sokan ugyancsak külföldre keresik azt, mit idehaza hasonlóképen feltehetőleg találnának.

Lapunknak feladatát több sorozzuk, hogy minden hazai érdekben szavát felemelje, s a közönséggel szemben foglaljon állást, mikor ez rossz úton jár.

Ezen feladatának teljes tudatában adtuk tért a következő cikknek, mely a budai Császfürdőt ismerteti, melegen ajánlván annak figyelemre méltatását.

Egyetlen fürdője szines Magyarországnak, mely családifajtáit régi időkbe vissza tudja vinni, mint a budai Császfürdőt.

Buda általában gazdag természetes hévizekben, s hat fürdője közt a legnevezetesebb a Császfürdő, mely már bizonyára a rómaiak előtt is ismeretes volt hatalmas gyógyhatásáról, hazánk történetével pedig már a honfoglalás óta össze van forrva. Itt pihent meg Árpád a honfoglalás után s legelső történetírónk emlékezőnk kitűnő hév-zivéről, így Oláh a XVI-ik, Istvánffy a XVII. században.

A török uralom korszakában pedig szemfényre volt a Császfürdő a budai basáknak, kik még Danuskuba is elhordták a hírét a kitűnő fürdőnek, mint ékesszólóan bizonyítják az, hogy egy török író, Mohamed Ben Omer Ben Bajefid már 1597-ben igen elismerően ír a Császfürdőről, mely jelenleg egy kegyes alapítvány tárgyát képezi, s úgy díszes épületei, mint természeti fekvése, kitűnő berendezése, mint sokoldalú s kipróbált gyógyhatásánál fogva hazánk legkitűnőbb fürdői közt foglal helyet.

Budán, a Józsefhegy tövében terül el a kitűnő fürdő, közvetlenül a Duna partján, szemben épen a regényes Margitszigettel, s társalgóterme erkélyéről a legbájosabb panorámát nyújtja a szemnek. Másik oldalán a budai hegyek házádnak el, az a gyönyörű hegyvidék, mely minden idegen útás előtt elfeledhetlenné teszi ifjú, de bájos fivárosunkat.

A fürdő berendezése egészen európaias, s mi kívánni valót sem hagy fenn.

A vizet 11 hatalmas forrás szolgáltatja, s 10 különböző fürdő áll a közönség rendelkezésére, u. m. langyosfürdő, melegfürdő, hévfürdő, gőzfürdő, kádfürdő, tejfürdő, uszoda, zubanyiszápfürdő, malatafürdő. Iszapfürdője s uszodája férfi és női osztályra van elkülönítve, s különösen fedett női uszodája a legkedvesebb helye a fürdő női vendégeinek. A helyiség terjedelmét illusztrálja az, hogy egyszerre 1000 ember találat Császfürdő gyógyvizeinek balzsamos hullámai közt üdülhet.

A fürdő gyógyhatásáról már a legrégebb orvosok a legelismertőbb nyilatkozatokot teszik, így Validianus bécsi tanár 1503-ban, Brown, korának híres orvosa 1697-ben.

Hazi orvosaink s természetgyógyaink pedig természetesen kiadmányban s folyóiratokban megjelent értekezéseikben magasztalják a Császfürdő gyógyerejét, kik közül elég legyen felemlíteni dr. Török József akadémiai tagot, ki a magyar tud. akadémia által 40 arany-nyal jutalmazott jeles munkájában igen szakszerűn értekezett a Császfürdőről, s dr. Patrübány Gergelyt, a főváros tisztifőorvosát.

Dr. Patrübány egyidőben rendelő orvosa volt a Császfürdőnek s saját tapasztalatait összegyűjtve, külön füzetekben kiadta. Ezen füzetek bizonyítják, hogy a Császfürdő gyomor, májlipbajokban, csukokban, borbetegekben, a légzőszerek bántalmaiban, ideg- és vérvégelyi bajokban a legsikeresebb gyógyulást eredményezte.

Tekintve a császfürdő ezen sziszem elágazó gyógyhatását, a fürdő terjedelmét, mely maga 200 szobát képes vendégek rendelkezésére bocsátani, a regényes fekvést, a fürdőben uralkodó tisztaságot s meglevő komfortot, nem lehet csodálkoznunk, hogy e kedves helyet évenként 800 család látogatja, mely szám azonban még mindig kevés a külföldi fürdők látogatottsága mellett, hová hazánkfiak is ezrelve hordják a bankót azért, a mit itthon, s sokkal jutányosabban megkapnának.

Nagyon eljött az idője, hogy a nagy közönség hazai fürdőinkre fordítsa figyelmét s ne hordja ki a pénzt az országból, hol oly kitűnő gyógyfürdők állanak rendelkezésére, mint a budai Császfürdő, melyet régi fennállása folytán méltán nevezhetünk „hazai fürdőink öregapjának“.

Színház.

Réthy Laura fellépett. — Tót leány. — Piros bugyellária.

Szombaton és vasárnap, e hó 10. és 11-ikén tartotta Völgyi társulata a megnyújtott idénynek utolsó két előadását, Réthy Laura k. a. a kolozsvári nemzeti színház jeles tagjának vendégfelléptével. A jól ismert név csinált némi propagandát, s mindkét előadásra meglehetősen számű közönség gyűlt össze.

Szombaton a „Tót leány“ ismert népszínmű került színre, Hanka szerepében Réthy Laurával. A multikori „Igmándi kis pap“-ban való fellépte alkalmával esetelték a kisasszony hangjának és énekeinek minőségét, s e tekintetben teljes elismerésünket fejeztük, a mit most is teljesen fenntartunk, csak annyit teszünk hozzá, hogy arról a szabálytalan lélekzétveletről, melyet legelőször a taktus közepén, igen sokszor még a szavak kettéválasztásával is alkalmaz, valamint a dalsorok végzavainak hosszú elnyújtásáról, a melyekkel a dalokat eredeti formájukból majdnem kivették, minél előbb szokjék le. A jätékot és alakítását illetőleg az a mororosság szűlte túljahajtott naivitást, szeretlen affektációt, melyet már az „Igmándi kis pap“-ban való szereplése alkalmával is, mint a kisasszony egyik igen nagy hibáját hoztunk fel, ma fokozódott mértékben láttuk, úgy hogy Hanka kedves és hálódatos szerepe, jelleme ennek egészen áldozatul esett; mert ennek folytán azt a finom színezést, kidomborítást, melyet Hanka jelleme még az aprólékos részletekben is megkövetel, egészen figyelmen kívül hagyta; játszott, de nem alakított; affektált, de nem jellemzett. Ennek dacára voltak alakításának egyes részletei, melyek azon jogos reményt ébresztették bennünk, hogy ha majd a kisasszony le fog szokni említett hibáiról, s a helyett, hogy folytonosan egyéniségét tolja előtérbe, s minden szerepet egyéniségének mezébe öltöztet, valamint a túlságos affektációról is leszokva, igazán alakítani, alkotni és jellemezni igyekszik, a mihez különben határozott tehetsége van, pályáján dísán fog még babókat aratni. A többi szereplők, kivéve Völgyi Gyula előnyösen ismert Misójtát, mely ma is a régi jó volt, valamint általában az ensemble kritikán alólak voltak.

Vasárnap „A piros bugyellária“ adatot Zsófi szerepében Réthy Laurával, ki-ről e szerepben is csak annyit mondhatunk, mint Hankájáról, csak hogy a mennyiben a bíróból, a menyecskeből föntebb említett hibával, valóságos rövid szoknyás kis leányt csinált, Zsófija még gyönyörűbb volt, mint Hankája, nem is említve azt, hogy itt már a jellemzést is alapjában elhagyta, a mennyiben Zsófit úgy romlott, szeretőket tartó asszonyként tüntette föl, ki csak férje előtt színeljős és erkölcsösségt; pedig Zsófi nem rossz, csak tapasztalatlan és könnyelmű. A többi szereplőről jobb ha nem szólunk.

Kritikus.

Tekintetes Szerkesztő!'

Beesek lapjának mult vasárnap megjelent 19-ik számában „Fördös Lajos temetése“ című közleményre óhajtok annak kiegészítése czéljából némi megjegyzést tenni, mivelg-ből tisztelettel kérem jelen soraim közé-tételre.

Ott a hol a fentebb idézett közlemény felsorolja a temetés alkalmával részt vett egy-házalakt és költőtségeket, kétségkívül elő-nézőből maradt ki a helybeli ág. bitv. ev. egy-ház küldöttsége, mely nagyzásiról Laukó Károly lelkész úr vezetése alatt vett részt.

Ezt azért tartom fölémlíteni, mivel a nevezett testvéregyház presbyteriuma volt a legelső, a mely úgy a mélyen lesújtott család, valamint az egyház képviselőivel szemben is kifejezést adott őszinte részvételek. Nemesak, hanem a megboldogult emléke-zét saját gyűlékezete részére józokkönyvben örökítette meg. És ezel újabbban megerősít-te az összetartozás ama kapcsolat, mely a két egyházat százados multjában, örömben és fájdalomban, békben és küzdelemben, mint testvéreket fűzte egymáshoz, és a melyre bizonyára mind a ketten csak öröm és me-gelégedéssel tekinthetnek vissza.

Ennyit a hiány pótlásul.
Most pedig megköszönve abbéli szíves-ségét, hogy jelen soraimnak helyet adni szíveskedett, maradó

Keckseméten, 1884. május 16.

Teljes tisztelettel

Mádi János, főgondnok.

UJDONSÁGOK.

— Poesis a börtönben. Szotyka Faragó Vendel helybeli fogyezek a kir. ügyész intéz-kedésé folytán a kőszárkóti munkából a tör-vényesülki nyomdába helyeztetett át; másnap azonban kiderülvén, hogy egy másik fogyezek M. M. a nyomdászai munkára alkalmasabbnak látják, s alkalmaztatása neki már kiltatás-sal is helyezetett, e miatt Vendel úr ismét víz-szavitetett a kőszárkóti közém. A rabok kíván-lón hajlandók levén egyezs ellen áskádólni, Vendel úr is a kir. ügyész intézkedésében

csak egyik társának, K. Gy. nek cselszövé-nyét látta, és e fölötti elkeseredésében írta meg a következő verset, még pedig palatá-bára, úgynevezett griffivel:

Lászlók barátim mily csodás az élet,
Egy hét óta rajtam mily változás esett;
Kosárokótot voltam, még pedig szorgalmas.
Dolgoztam ügyesen, akár egy jó írás.
Ténai az ügyez úr előttem lépettet,
Nyomdába működni engemet kirendelt.
Kitet a nyomdába, hogy ott tanuljak;
Hasznát lehet venni oda kinn is annak.
Megtelt az örömem, oh! mit is éreztem;
Már az nap déltán a nyomdába mentem.
A nyomdavezető szép sorban elmondta:
Mi lesz az én dolgom ott benn a nyomdába.
Elmémbe is véstem mit mondtot rendezen,
Volt kedvem dolgozni kitáróan ügyesen.
De mit ért ez öröm, csak fájdalom hozott,
Betelesült em egy görög tudos mondott:
„Magában egyedül ritka a szerencse
A szerencsésnek ott kullog mellette“ —
Igazra nálabb ez olyan a görög tudomány,
Ténai az ügyez úr előttem lépettet,
Hogy ki volt az oka csak elvanom lehet,
Verd meg lsten a rosz lelkü irgyeket.
Csak az lsten kajánt ne teremtet volna,
Vagy legalább hát rá senki ne halgtanna.
Ugy én dolgozhaték szépen a gép mellett,
Igy pedig szenvedek is az irgyem nevet.
Nyomdában helyettem van most egy orgyilkos
Rosz lelkü irgy és hazugságban tudos;
Két csajka fött élett, egész kenyeret kap;
Még csak nem is feltük pedig majd el illant.
Hogy is ne mikoron tűz éve bizonyos
A királyi tábla meg meg lett adós;
A curia pedig majd megeszteníti
A Gyurka kománknak van hát mitől félni.
De börtönemert úr Dekány a gyámjaja,
Hogy ne lehetne így járnia nyomdába;
Hanem ha eszelak akkor az örög úr
Tudom Gyurkájáért epekvede búsol.
Na de végre nekem megvan a reményem
E változás itt a nyomdába engem,
Meg is van az irgyeme felebbálóimól,
Ha csak az irgyeme el nem taszit újból;
De királyi ügyez úr is felgyűlölt,
Megtartják szavukat és ez úgy is illó.
Irtam Keckseméten, 1884. máj. 1.

Szotyka Faragó Vendel.

— Gyászír. Szalkay Gergely városi jegyző úr neje Vanicsok Rozália asszony hült tetemét, életének 65-ik, boldog házasságá-nak 44-ik évében, folyó hó 15-ik napján ki-sértük örök nyugalomra. Midőn a boldogult emlékezetének ez egyzerüü gyászjelentéssel adózunk, fél kell említenünk, hogy ő nem-csak a házi tűzhelynél volt jó és gondos, ha-nem derék férjével, annak oldala mellett, minden viszontagságaiban osztova, végig szenvedte szabadságharcunkat, nem ugyan karddal, de tépéssel, gyógyító balzsammal kezében és vigasztaló édes szavakkal beszé-des ajkain, agyúmoraj és gyögyverropgás közt a sebesteltek körül; majd együtt örült a diadalmasan táborba szálló honvédekkel. Vé-gül a letűnt dícső napok után, hogy mily zaklatásokat bírt ki erős lelke, általa úgy-sen rejtegetett férjéről, a volt honvéd ö-ragyért, ezt ma már kevesen tudják. Áldás és béke lengjen poraj fölött!

— A mukerti vendéglő a napokban meg-nyitattot. Ugykél Pál vendéglős a közönség érdekében mindent elkövet, hogy a legszigorúbb igényeket is kielégíthesse. Mától fogva a piacfértől omnibus-járatot is rendezett be, a mely mindennap 5 órától (d. u.) kezdve a kimeneti szándékozókat per krajczárért ki-és hazaszállítja. Ha a látogatás tömeges leend, a koscsizán szaporítottat, s az indulási idő is korábbra tetétni fog.

— Hymen. Haecker Juliska kisasszony Haecker Lajos úr szép és művelt nővérét el-jegezte Roth Henrik, szentlakai fiatal föld-birtokos.

— Völgyi György színtársulata „per tot discrimina rerum“, s a téli idénynek néhány héttel való megoldása után, f. hó 14-ikén „megfogya bár, de törve nem“ végleg el-hagyta városunkat. Innen egyesesen Abonyba ment, s néhány előadást fog ott rendezni, azután hosszabbab szereplésre Nagy-Körösré fog menni. Öszintén kívánjuk, hogy a bal-serenesesüölt annyira üldözött színtársulat lelje meg végre honját a hazában, s hogy hatha-tos pártolós alakjában köszöntőben be nála végre a szerencse is.

— Májsi multság Haleszben. Haleszi polgártársaink azon egyhangú életet, mi a pusztán lakóknak kijut, f. hó 22-ikén egy kis tavaszi multsággal villanyozták fel, a mikor a „Strázsaegye“ mellett elterülő gyeses sikon, jó bor és vig zeneszó mellett kedélye-sen fogták előtlen áldozcesüörtököt. T.

— Meghívás! A pest-pilis-solt-kiskun-megyei közs. tantestület Kecksemét-já-rási köre évi rendes ülését f. évi május hó 25-ikén — vasárnap — d. e. 8 órákor tartja az elsőkerületi népsikolai helyiségben, melyre a kör t. tagjait, úgy szinte a tanügybaro-tokat iszettellet meghívom. Tárgyak: 1) A jegyzőkönyv hitelesítése. 2) Értekezés emé tételről: „A jelenleg használt Fröbel-féle fo-galkodtató eszközök“ (folytatás). Előadó: Mo-kos Károly úr. 3) A törtek tanításának mód-szere. Fiezeiczki József úr által. 4) Az előadó módszereinek bírálata. 5) A népsikolák túlter-heltségéről felemlített nézet mennyiben felel meg a valóságnak. S különösen mely tantár-gyak, s mely osztályok azok, melyekre nézve ezen állítás csakonyan helyén való. 6) A magyarországi tanítóik árvaházának ügye, és a perselyügy. 7) Tisztjuttás. 8) Indítványok. Kecksemét, 1884. május 14. Bákty Károly, körelnök.

— Beküldetett. A „Keckseméti Korcsolyázó Egylet“ által f. évi június 14-ikén rendezendő tavaszi mulatságot a meghívók ki-bocsátva lévén, a kik tévedésből nem kap-tak volna, de arra igényt tartanak, szíves-kedjenek az iránt hozzátn, mint a rendező bizottság megbízottjához fordulni. Ifj. Tóth István alelnök.

— Meghívás. Az „Olvasókör“ hárszényesei s évi tagjai meghívattak f. 1884. évi május 25-ikén d. u. 3 órákor a kör asjált helyiségében tartandó rendes évi közgyűlére. Tárgy: a tisztjuttás, a hárszvénynekek rendezése s az évi költségvetés. A női és kis-körű hárszvényesek értesitetnek, hogy a közgyűlésen megbízottjait, illetégek gyámjait által képviselhetik magukat. Az elnökök: —

— Öngyilkosság. Panica Eszter Kerekes Jánosné 52 éves, f. hó 12-ikén híhetőleg ére-telenságból magát rézgálicczal megmérgezte.

— Öngyilkossági kísérlet. Hajagos László helybeli lakos f. hó 12-ikén öngyilkossági szándékából a temető melletti kúba ugrott, de abból még élve kiházott.

— Tolvajás. Vincze Gergely árrieti tanya-járól annak ója felbontásával egymásután több éjjel többféle szarvas állatokot tolvaj-elt i ismeretlen betörő, míg nem a rendőrség által tettes Szabó Gergely csavargó személyé-ben elfogattot.

— Lopás. Vincze Péter alpári lakostól — az utolsó vásár alkalmával — koscsjáról minden ingósság eltolvajoltott, sokáig hiába ke-reste a rendőrség a tolvajokat, míg a napokban Tóth Mihály és Jani Mihály a tárgya-akat egyik zálogintézetben el akarta zálogo-sítani, hol gyantásoknak tűnőven fel a ruhák, rendőrségnél jeleztetett az eset, minőlfogva nevezettek elfogattak, s a rendőrségnél be-valottak az említett tolvajlást.

— Csafás. Folyó hó 4-ikén Goldmann Leó ügynököt főnökei — Orlovszky és Schweiger — helytelen magalkalmazása miatt el-küldötték, s ő másnapon, vagyis f. hó 5-én Szabó János gázdálkodóhoz volt főnökei ne-vében elment, s ennek általa a mult héten alkudott konkolyozó-gépet s kettős boronát 100 frtnak eladott s arra 10 frt elégetet fel-vezt, nyugtázott és elköltött. A csalót sike-rült a rendőrségnek, mielőtt elillat volna, megcsipni.

— Meghaltak f. hó 9-ikétől 15-ikéig: 9-ikén: Benkucs Márta törvénytelen leánya Erzsébet, 3 hetes, sorvadás; Dudás József fia István, 20 éves, gümőkör. 10-ikén: Dara-da István fia József, 11 hónapos, fogzási göres; Garai Baki Ferencz 54 éves, gümőkör; Hercege Elek fia Mihály, 2 1/2 éves, agykérelb; Börtüne Gergely leánya Juliánna, 13 éves, gümőkör; Csille Lidia törvénytelen leánya Mária, 5 hónapos, idétlenség. 11-ikén: Békési Fülöp halvaszületett fia; néhai Faze-kas István fia József (katona), 24 éves, gümőkör; Murakózy József leánya Mária, 4 1/2 hónapos, tüdőhurut; Kelecsényi Sándor fia István, 3 hetes, idétlenség; Szurók György leánya Magdolna, 6 éves, vízkór. 12-ikén: Igács János fia János, 3 hónapos, sorvadás; Judás József fia József, 18 hetes, göres; Panyics Eszter Kerekes Jánosné, 52 éves, öngyilkosság (rézgáliccz mérgezés); Kelő Pál leánya Margit, 10 hetes, göres. 13-ikén: Vépi Ferencz 68 éves, tüdőböl; Fabrik Magdolna Barmos Sándorné, 29 éves, gümőkör; Varga László leánya Etel, 8 hetes, göres. 14-ikén: Pacsu Sándor 70 éves, agyszélhü-dés; Szalkay Gerőné Vanicsok Rozália, 65 éves, vízkór; Szekér Gábor 65 éves, gyomor-rák. 15-ikén: Sutus Juliánna Tatar Lászlóné, 36 éves, tüdőböl; Varga Erzsébet öz. Kovács Mártonné, 72 éves, végelgyengülés; Berta Mihály leánya Mária, 1 hónapos, göres; Trecköz István leánya Mária, 14 hónapos, göres; Petős Rozália törvénytelen leánya Mária, 18 hónapos, sorvadás.

Felolós szerkesztő: BOODOR SANDOR.

MATTONI BUDAI KIRALY- KESERUVÍZE
orvosi tekintélyeltől legjobban ajánlva
Kapható minden gyógyszerárú és ásványvízkereskedésben.
MATTONI & WILLE BUDAPEST.

(15-8)

MATTONI-FÉLE GLESSHÜBLER
legjobb asztali- és üdítő ital,
kitűnő hatásúnak bizonyult köhögsénei,
gégebajoknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

HIRDETÉSEK.

A „Kecskeméti Kereskedelmi Iparhitelintézet és Népbank“ folyó évi május hó 25-én délelőtti 10 óraker...

közgyűlésére

a részvényesek ezennel meghívotnak.

A tanácskozás tárgyai lesznek:

- 1. A jegyzőkönyv-hitelesítő bizottság megválasztása.
2. Igazgatósági jelentés.
3. A lefolyt XIII-ik üléstér zárszámadásának előterjesztése...

102 (1-1)
Az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottság jelentése, továbbá a zárszámadás a részleteket feltüntető mellékletekkel együtt...

Az igazgatóság.

102 (1-1)

Üzlet-feloszlás miatt végeláradás.
Raktáron levő mindennemű árucikkeket, úgy mint: valódi rumburvi, slásiai vasszőn, kanavász, Chiffon, lehérményi posztó, gyapjúszövet és ruhakelméket...

Alföldi és Goldman utóda.
Takarékpénztári palotában.

Anatherin-szájviz
Bécsben, belváros; Bognergasse 2.
Dr. POPP J. G. tr. és es. kir. udvari fogorvos Bécsben, I. Bognergasse 2.
Kittinó hatású
újra megerősíti e bizonyítvány.
Igen tisztelt orvos úr!
Kedves kötelességemnek ismerem az Ön által feltalált, a szenvedő emberiségnek irt nyújtó: Anatherin szájvizet...

Orvosi bizonylatok
„Margit“

GYÓGYFORRÁSRÓL.

Előnye tulajdonsága valamennyi szikleges vizek között. — vegyi alkotásrészeinek szerencsés összetétele kevés szabad szénaszav, de gazdag, főleg kalcium szénaszav tartalma.
Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és kir. tanácsos. Jó hatásának találtam a légutak és gyomoronyák-hártyáinak hurutos bántalmainál.
Dr. Gebhardt Lajos emésztő- és vizeledőszervek hurutos bántalmainál oly annyira, hogy jelenleg rokonalkatu más ásványvíz kórházunkban alig rendeltek.
Dr. Navratil Imre egyet. tanár. Torok-, gége-, légcső- és borbetegségben igen jó, kiváló hatást pedig akkor gyakorolt, ha az említett szervek bántalmával rokon természetű gyomorhaj volt jelen.
Dr. Poór Imre Seltersi, Gleichenbergi, Giesshübl. Előnye, hogy a betegek élvezettel isszák, s hogy sem bevéve, sem belélegezve, a fejben vagy tudóban nem okoz semmi vértörődést.
Dr. Kétly Károly egyet. tanár. Légző, emésztő-szervek hurutos bántalmainál jó eredménnyel alkalmaztam, Seltersi, Gleichenbergi, Giesshübl vizek fölött kisebb szénaszav tartalmánál fogva előnyvel bír.
Dr. Barbás József Rókus-kórházi orvos. Légző, emésztő- és vizeledő-szervek hurutos bántalmainál bátran versenyez a külföldi szikleges ásványvizekkel.
Dr. Bamberger Henrik egyetemi tanár, udvari tanácsos. Légző, emésztő-szervek idült hurutjainál tapasztalt eredmény bizonyítja, hogy gyógyhatásban teljesen azonos a Seltersi, Giesshübl- és Vichy-vizekkel.
Dr. Duchek András egyetemi tanár, udvari tanácsos. Összetétele és kellemes ízénél fogva ajánlható a légző és emésztő-szervek kórállapotainál.

Görbersdorf a „Margit“-forrás gyógyhatásáról. — Sok oldalu legkedvezőbb eredmények alapján, melyeket én gyógyintézetemben „a Margit“-forrás gyógyviz- alkalmazása által a légutak idült hurutos bántalmainál tapasztaltam, hívatra érzem magamat ezen betegim által kedvesen fogyasztott és jól tűrt gyógyvizet a legsürgősebben ajánlani.
Görbersdorf, 1879. március 18-án.
Dr. Römpler Tódor.

Borral használva a legegészségesebb és legkellemesebb ital.
Kizárólagos főraktár ÉDESKUTY L. magy. kir. udvari szállító-nál Budapesten.
Kapható azonkívül minden gyógyszer-tárban, fűszer-kereskedésben, szállodákban és vendéglőben.

DREHER ANTAL-féle PALACZKSEREK

valódiságuk és hamisítanságuk jótállása mellett
Dietrich és Gottschlig-nál
BUDAPESTEN,
vagy
DREHER A. serfőzdejében Kőbányán
rendelhető meg.
Mégrendeléseknél mindenkor a legjobb minőségű rezervált kivitelű serjét is eszközésbe. Bővebb árjegyzéket bárhova ingyen és bérmentve küldünk.
Ismételődőket vételközhöz mérten a lehető legnagyobb előnyökben és jutányos árakban részesítünk.
Ez alkalommal bírtak vagyunk egyúttal megemlíteni, miszerint mi távolabbi helyekre történt megbízásoknál, a midőn a küldemény hosszú ideig van úton, vagy azon esetben, ha a serkaktára vétetik a csak lassanként árszittak el, kívánatra mi
különleges serekkel
szolgáltunk, melyeket különben csak tengerparti küldeményeknél, hol a szállítás maga 3-4 hét vesz igénybe, használunk.
Mi ezen különleges sereket, melyek erősebb főzetik, de különösen tartalomdúságuk folytán lényegesen nagyobb költséget okoznak, palaczkosként csak 1/2 krajczárral számítunk drágábban; tartósságuk és tisztaságukért felévi jótállást vállalva. Magától értetődik, hogy ezen különleges serek a legforróbb időkben sem, nemcsak nem lesznek zavarosak, hanem eredeti tisztaságukat és zamatukat felől elmulatva is megtartják.
33 (10-10)

KRONDFERFI
Savanyu-Kút
STEFANIA
Koronahercegnő forrás.
Trieszt 1892
arany érem.

Szénasvdús, égvényes természetes asztali viz.
Igen hathatósan bizonyult a légzési szervek és a gyomor bántalmainál.
Kütvállalat
KAHL és TÁRSA
Kronderban, Karlsbad mellett.
A kecskeméti főraktár:
Pataky és Nyirády
63 uraknál van. (12-5)

OLCSÓ PÉNZ.
Ezennel értesítem a n. é. közönséget, miszerint zálogintézetemben arany- és ezüst-díszesekre, nemkülönbön értékpapírokra 50 frtot haladó kölcsönösszegnél 2%, — ruhamedikre és egyéb ingóságokra adott kölcsönnél 50 frttól 100 frtig 3%, 100 forintot meghaladó összegnél pedig szintén csak 2% havi kamattal számítottatik.
Ezen körülményt a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlván, maradjok
Tisztelettel
LÓW ERNŐ, zálogület-tulajdonos.
Nagykőrösi-útoza, 18. sz. a.
99 (3-2)

Csász. kir. osztr. szabadalommal

porosz királyi miniszteri jóváhagyással.
Dr. Borchardt's illatos növény-szappana, a testbőr szépítésére és jobbitására, elismert hatékonyságú minden bőrkülvisekűnél; eredeti csomagokkáiban bepecsételve 42 kr.
Dr. Suin de Bontemard's zamatos fog-szappana a fogak és a foghús épen tartására 1/4 és 1/2 csomagokkáiban ára 70 és 35 kr.
Dr. Beringuer's zamatos koronaszéze, értékes illat- és mosóvíz, mely az életszerket erősíti és üdíti; eredeti palaczkokban ára 1 frt 25 kr. és 75 kr.
Leder testvérek balzsamos földi-dió-olaj-szappana; darabja 25 kr., 4 drb. egy csomagban 80 kr. — Különösen családoknak ajánlható.
Dr. Hartung növény-kenőse, a hajnövelés felkeltésére és feltesztésére; bepecsételt és üvegen belyezett tégelyekben ára 85 kr.
Gyógyiszere Benzoe-szappan, legfinomabb mosószappan, ugyanazon eredményvel bír, mint a Benzoe-tinctura; ára csomagonként 40 kr.
Dr. Hartung's china-héj-olaja, a legjobb chinahéj főzetből, balzsamos olajokkal a haj fenntartására és szépítésére. Ára 85 kr.
Dr. Beringuer's fü-gyökér-hajolaja, a haj és szakkálk sűrítésére és fenntartására; 1 palaczk ára 1 frt.
Dr. Koch's növényezkorkái, elismert jellestégű háziaszer hűtés, rekedtség, nyálkásodás és torokkarcolásnál stb.; 70 és 35 kros eredeti dobozokban.
Dr. Beringuer's növényi hajfestőszere, valódián fest fekete, barna és szőke szinre; teljesen fölszerelve kefével és csészével 5 o. 4. frt.
Dr. Linde's tanár növényi ruda-kenőse a haj fenytét és ruganyosságát fokozza és egyszermind az oldalhaj ősszetartására is alkalmas; eredeti darabokban 50 kr.
Balzsamos olajbogyó-szappan, a bőr finomsága és puhaságára sítető és tartós befolyása által tűnik ki; 35 kros csomagokban.
Az egyedüli elárultatás fent kített árak mellett: Kecskeméten: Molnár János, Kalocsán: Horváth Károly, Duna-Földváron: Nádhera Pál, Pesten: Török József gyógyszer-uraknál.

Óvás!
Óvjuk a t. közönséget, többféle, névszerint a Dr. Suin de Bontemard fogpasztája s Dr. Borchardt illatos növényzappanjának megnevezése alatti hamisításaitól. Ezeknek több hamisítója és eladója máris érzékeny pénzbürségre lettek a törvénysek által elítelve.
174 (10-9)
Raymond és társ,
cs. kir. szabadalom-tulajdonos Berlimben.

Kiadó lakás.
Belső sétater mellett 2 utcza, 1 udvari lakás Dékány-háznál 168. szám alatt azonnal átadható.
Ugyanott két éves száraz kemény tűzifa
ágle 14 frt 50 kr., — és egy új vasajtó
van eladó.
103 (3-1)

Bécsi központi marhavásárk St. Marxban.
A bécsi marha és húspénztár St. Marxban eszközöl bizományi elárultást a bécsi marhavásárra felhajtott árúknak meghiétel ügynekei által, kiknek kipróált működése megbízónk nagy előnyére váland.
Vásárok szarvasmarhára hétfőn, disznókra kedden, juh és baromfira esütörtökön tartanak meg.
Eltő marhaszállítmányok akként küldendők, hogy azok az illető vásár előtt 2, legkésőbb 1 nappal megérkezzenek — szállítási, etetősi, vásári költség és ügynekei díj a megbízónak az eredeti árban tétetik számlába.
A szállítmányok következőleg czimzendők: Wiener Vieh- und Fleischmarkt-Cassa St. Marx. Eladási számláink továbbli intézkedésig szarvasmarhánál 7/10, a többi vásári czikkknél 1/10 százalékat az eladási összegnek.
Mindannyi megbízás a leglekismeretesebben eszközöltetik és felvilágosítással készségesen szolgál a
Bécsi marha és busvási-pénztár
St. Marxban Bécs.
92 (3-2)